

HUNNIA Kuvasz Tenyésztői és Kulturális Egyesület ETSZ

- kiegészítő szakmai segédlet -

**Alternatív képességvizsgálatok, elemek tenyészszemle
kiegészítéséhez.**

Szatymaz, 2021.07.01.

HKE Elnökség

HKE Ormándi munkacsoport

A kuvasz hungarikum kutyafajta. A standard szerint élénk vérmérsékletű, bátor, de egyben kiegyensúlyozott, határozott teljesítményre képes. Járjunk utána, hogy pontosan mit is jelentsen ez! Az összes keleti típusú területőrző kutyáról elmondható, hogy helyzetfelismerő képessége jelentős és nem célja a támadó totális megsemmisítése, így a kuvaszról is. Az összes pásztorkutyafajta **jó minőségű** egyedére jellemző alapvonás ez. A jó pásztorkutyák rendkívül hasonlóan viselkednek fajtától függetlenül. A különbségek jellemzően nem a fajták legjobb egyedei között mutatkoznak meg, hanem az adott fajta rossz egyedeinek, illetve azok hibáinak jellegzetességeiben.

Vajon kellőképpen figyelembe veszi-e a továbbiakban leírt tervezet a kuvasz fajta jellegzetességeit? Az a válaszuk, hogy amit egy ilyen teszten mérni lehet, azt nemhogy nem érdemes, de nem is lehet fajtánként különböző módon mérni. Ezért támaszkodunk már létező tapasztalatokra.

A HKE alternatív képességvizsgálati elemei a más pásztorkutya fajták potenciálméréseiben használt és bevett, hasznos és jól kamatozó elemek kuvaszos megoldásai. **Ezeknek szakmai előélete, gyakorlati tapasztalata és eredményessége tapintható a tenyésztésben és ezeken kívül a Dömsödi Pásztorkutyás Találkozó, önszerveződő civil kezdeményezés majd másfél évtizedes sikere és fennmaradása, illetve töretlen szakmai népszerűségében. Egyben köszönetünket fejezzük ki a szervezőknek, hogy ezen program megindulását megelőzően szívesen fogadják a kuvaszt, illetve hogy készen álltak a konzultációra és tapasztalataikat megosztották velünk! Köszönet érte! További köszönet a Magyar Komondor Egyesület szakmai munkája nyomán keletkezett szakanyagokért és azért, hogy ezekből is tanulhattunk, meríthettünk!**

Nyilvánvaló, hogy a kuvasz eredeti működési tere egy hatásrendszer – melynek része a tágas, bekerítetlen terület, a falkaélet, a haszonállatok őrzése, a sok mozgás, a szegényes táplálék, a szélsőséges időjárási körülmények, és melynek kulcsa a nagyragadozók általi fenyegetettség – jelenleg hazai körülmények között nem lehet teljes komplexitásában modellezni, helyettesíteni. Márpedig e nélkül nincs elemi értelmében pásztorkutya. Pásztorkutyaként besorolt kutyafajta és kutya van.

Egy a jelen dokumentumban tárgyalt alternatív tesztelem sorozat önmagában nem elég arra, hogy a fajta pásztorkutyás tulajdonságait rehabilitáljuk, hogy az állomány nagyobb része legyen egyszerre alkalmas házőrzőnek, telepőrzőnek, nyájőrzőnek, vagy családi kutyának.

Még arra sem, hogy az idegrendszerrel, bátorsággal és az őrző ösztönökkel kapcsolatos problémákat átfogóan kezeljük, hiszen ezek a tesztek sem adnak teljesen tökéletes hű képet a kutyák öröklött adottságairól, csak megközelítőleg engednek következtetni azokra. De elindítanak egy olyan folyamatot, amely mind megismerhetőbbé, és érthetőbbé teszi a kuvaszt mindannyiunknak és a tenyésztésben feloldja a harap-nem harap félelmeket. Sokat próbáltunk tenni azért mi kuvaszosok, hogy a fajtát övező negatív hírt eltüntessük. Eddig ez elhanyagolható sikerrel járt. Ennek egyik oka, hogy **nem néztünk szembe azzal, hogy a kuvasz bátorsága és megfelelő helytállása, nem zárja ki az indokolt harapást** sem. Elbújtunk a másik szélsőségbe, hogy a kuvasz semmilyen határozott, erős és bátor reakciót ne mutasson, mert ebből még véletlenül sem lehet kontroll nélküli gond. Viszont ezzel kitermeltük saját belső félelmünket azért, hogy majd egy pillanatban egyszer csak elszabadul minden és akkor mi lesz?! Tehát nem formáltuk a kuvasz erejét, hanem elfojtottuk és ezért a fajta mai állapota a wesen tekintetében igen elmarad a kívánatostól. A **jó kuvasz** tudja és felméri az eseményeket, ismeri és kiismeri a környezetet. Az emberrel együttműködik és az ember számára fontos dolgokat védelmezi. Munkáját intelligensen, önállóan képes végezni, a fenyegetés felmérésétől, az akció tervezésén át, a kivitelezésig és a nyugvópontra visszahelyezkedéssel lezáróan. Sok esetben a több generáción keresztül lefojtott, elnyomott kuvasz erre nem képes alapértelmezetten. Eljutottunk oda mára, hogy egyedeket tudunk így azonosítani és ennek örülünk és nem a fajtára vonatkoztatott alapvetőségről beszélünk. Nem szabad félnie a kuvasznak, ahogyan nekünk sem szabad félni a kuvaszunkat attól, hogy ha kell munkája elvégzéséhez fogjon, majd engedjen, erőt sugározzon és a puszta fellépésével állítsa meg és semlegesítse a támadást.

KOMÉNDIA vagy VALÓSÁG

A HKE az alternatív tesztelemekeket azzal céllal hívja életre, hogy olyan képességeket is elő tudjunk csalni kuvaszainkból, amelyek adott esetben rejtve, szunnyadó állapotban maradnának, de a fajta minőségi megmaradása szempontjából és az eredeti feladatkörhöz kötött képességek megtartása miatt, szükség van rájuk. Továbbá azért is, mert a tenyészszemle vizsgapontjain mutatott eredmények így jelentősen bepontosíthatók. Olyan erősségek ezek számunkra a kuvaszainkban, amelyek megalapozzák a kutyáink modern kori szocializációs és funkcionális potenciálját, az emberrel való együttélés, együttműködés képesség-halmazát.

A fajta képességeinek eddig megszokott felmérésein, a tenyészszemléken ezek az elemek nem jelentek meg, vagy nem így jelentek meg és ennek okán ismeretlenek a kuvaszosok szélesebb rétegei számára.

A tenyészszemléken a számossági paraméterek rögzítése és a küllembírálatok után a kutya képességeit vizsgáljuk. Tesszük ezt előírtan olyan művi helyzetekben, amelyekről a kutya is tudja, hogy műviek. Olyan helyzetek ezek, amelyeket azért hozunk létre, hogy a kutyákat kiemeljük az éppen körülöttük zajló eseményekből és leküzdendő hatások alá helyezzük őket. De vajon mi lenne, ha a kutyák nem azzal lennének elfoglalva, hogy tenyészszemlén vannak, a gazdi ideges-e vagy sem, mit vár el, vagy sem? Jó lenne, ha úgy lennénk be a képességeikbe, hogy ezt a terhelést levesszük a vállukról amennyire csak lehet.

felkészülés:

A tenyésztők-gazdák nagy részben megpróbálják minél alaposabban felkészíteni a kutyát egy ilyen tesztre előzetesen. Jóllehet az egész próbálkozásnak az lenne a célja, hogy megtaláljuk azokat az egyedeket, melyek a lehető legjobb öröklött (így várhatóan jobb eséllyel továbbörökített) adottságokkal rendelkeznek, hogy lehetőség nyíljon rájuk alapozni a tenyésztést a továbbiakban. Akkor, amikor a gazda felkészíti a kutyáját a tesztre, már nem (csak) azt fogjuk látni, hogy mit képvisel öröklötten, hanem azt (is), hogy milyen munkát fektettek bele. Márpedig ezt sajnos a kutya nem örökíti tovább. Az a gazda jár el helyesen, aki a saját kutyáját nem akarja jobb színben feltüntetni, nem készíti fel a kutyát máshogyan, mint az alkalmat megelőző időszakban az együtt töltött rendszeres pozitív, önfeleltd (játék, munka, sportolás, stb.) pillanatokkal. Ha nem így tesz, nem segíti, de kifejezetten hátráltatja az eredeti törekvésünket. Akkor segítjük kuvaszainkat teljeskörűen, ha megbízunk bennük és ők örömmel tesznek meg mindent a mi kedvünkért. Éreztesük ezt minden nap a kutyánkkal! Ha a kuvasz érzi a megbecsülésünket és a bizodal munkát öbenne, akkor a legtöbbet adja, ami képességeiből telik.

TESZTIRÁNYOK:

- Feromon teszt;
- Lövés teszt;
- Ostor teszt;
- Állattolerancia mérés(háziállatokra);
- ÖV francia bundával, területőrzés;
- Helyszíni munka tesztje;
- Térlátás teszt;
- Terhelhetőségi felmérés.

Mi várható el a kutyától egy teszten?

A kuvasz stabil, önmagát képviselő, határozott félelmet nem ismerő, a félelmet háttérbe helyezni tudó magatartása. Nem az a lényeg egy ilyen teszten, hogy a kutya harapjon, nem az a kérdés, hogy harap, vagy nem harap, még csak nem is feltétlenül pozitívum az elbíráláskor, hogy megharapta-e a segédet. A kuvaszok határozott, erőteljes, adott esetben támadó magatartása természetes, a fajta alapvető képessége, ennek vizsgálata a kuvaszok számára

pozitívumot rejt. Nem vadítjuk a kutyákat, nem terheljük őket túlzó ingerekkel. Nem akarunk emberre támadó, harapós kutyát, hanem kiegyensúlyozott, és cselekvőképes, önuralomra hajlamos egyedeket támogatunk, helyezünk előtérbe.

Mit NEM várunk el a kuvasztól egy teszten?

Az első dolog, amit nem szabad elvárni általában a pásztorkutyáktól, hogy olyan látványosan vessék magukat a segédre, ahogy a zsákmányra felkészített sportkutyák teszik.

Amíg a sportkutyák zsákmányra dolgozva az esetek többségében nem agresszióval, hanem élvezettel, jutalomért vesznek részt az akcióban, addig a tiszta őrző ösztönből dolgozó pásztorkutyák számára ez egy rendkívül komoly, éles küzdelem, agresszióval, valóságos „dühvel”.” A felkészített sportkutyák munkája egészen más megalapozottsággal és egészen más motivációs háttérrel, feltétlenül más elvárásoknak megfelelően ismerendő el.

Az alapvető elvárás nem az, hogy a kuvasz megharapja a segédet, hanem az, hogy határozottan, bátran szembeálljon vele. Nem az agresszió az elvárás, hanem a jó, stabil idegrendszer, gyors reakció idővel!!!

Hanghatásokra és szagokra adott reakciónál elvárás a kuvasz azonnali érdeklődése, az inger eredetéhez való fizikai közelség felvállalása, esetleg hangok kiadása kíséretében. Előnytelen a tétova és körbetekintgető, elhúzódozó viselkedés, a félelem bármely reakciója. Saját hangkiadás esetén az elbírálás lehet pozitív, mivel ha őrző ösztönből dolgoznak (pl. a kölykeiket, prédájukat védik), akkor a lehető legerősebb hanghatással kísérik az elrettentésnek szánt támadásukat. A ragadozók akkor támadnak hang nélkül, ha vadásznak. A fentiekkel ellentétben **a támadó, vadászó viselkedés az állattolerancia mérésekor kifejezetten nem kívánatos**, ezért az ilyen esetben az ezt a reakciót adó kuvaszt, pontlevonással jutalmazzuk.

A teszt menete

A teszten a kuvaszok látják egymást. Nincs szándékunkban megoldani azt, hogy a kutyák ne lássák egymást. Nem gondoljuk, hogy problémát jelent, ha ellesik egymástól, hogy mit kell tenniük sem.

Ha lenne olyan probléma, hogy a kutyák nem tudják, mit kell tenniük (és mi valóban ezt kívánnánk mérni), akkor valószínűleg nem így tennénk. A probléma azonban jellemzően nem ez. A kutyák nagyon is tisztában vannak azzal, hogy mi a teendő. Ez kiderül abból, hogy a kerítésen keresztül látványosan ugatják az idegent. Ha ki vannak kötve, a legtöbb kutya az ideiglenes területének közeléből is megpróbálja „elzavarni” az idegent heves ugatásával. Ezt a reakciót a legtöbben ismerjük, láttuk kuvaszunkon. A probléma az szokott lenni, hogy bár az őrző ösztön megvan, ő el akarja kergetni az idegent, sok esetben azonban nem mer szembeszállni vele, ha az határozottan behatol a területére. Attól tehát, ha látja, hogy egy másik kutya megharapja a segédet, még közel se biztos, hogy ő is szembe mer majd vele állni, ha őt fenyegeti.

Gondoljuk meg, hogy ez olyan mintha a tömeg szeme láttára valaki átsétál egy 100 m mély, 10 m széles szakadék felett, egy 40 cm széles pallón. Attól, hogy mindenki végignézi, még nem fogja merni mindenki utána csinálni – még akkor se, ha pl. előtte ugyan azon a pallón gond nélkül végigsétált, amikor az még a biztonságos járdára volt fektetve. Hiába tudja tehát valaki, hogy mit kell tennie, ha nincs hozzá mersze. Mi pedig éppen arra leszünk kíváncsiak a teszteken, hogy hogyan dönt a kuvasz, mibe mer belemenni és mibe pedig nem. Számtalan példát lehetne sorolni arra, hogy a kutya hiába látja, hogy a másik mit tesz, ő nem tudja utána csinálni, és arra is, hogy a jó kutya akkor is teszi a dolgát, ha a körülötte levők mind elmenekülnek.

Elhelyezés:

A kutyákat ki kell kötni egy 5 méteres láncra, legalább egy órával a próba előtt.

A láncot úgy kell kikötni egy fához, vagy cövekhez, hogy a kutya az 3-5 méteres lánc által eredményezett 6-10m átmérőjű kört be tudja járni.

Érdeemes néhány tárgyat (táskát, plédet, vizes tálat... stb.) ott hagyni a területen, és nyugton hagyni a kutyát (időnként visszatérni hozzá), hogy „belakja” a területet.

A teszt előtt közvetlenül, legalább 15 percre magára kell hagyni.

Biztosítani kell, hogy a kutyákhoz, csak a gazdák mehessenek oda, ne zaklassa őket idegen abban az egy órában.

A teszt során csak a segéd, a videósok és a bíró lehet a kutyák közelében. A kutyákat ne vegye körül tömeg!

A kutya megközelítése segéd, öv teszt:

A segéd a kutyát megközelíti, majd nagyjából 5 méterre a kutyától megáll, és kiáltással felhívja magára a kutya figyelmét.

Ezt követően néhány másodpercig egyértelműen kihívó pozícióban farkaszemet néz vele.

A kutyát fenyegető gesztusokkal, határozottan, egyenesen, szembe haladva közelíti meg.

A segéd nem áll meg a lánc hatósugarán kívül, hanem határozottan behatol a kutya területére.

Amennyiben a kutya elhárít, a segéd visszavonul. Ha a kutya aktív védekezési reakciót mutat (megpróbálja harapással elhárítani a támadást), a segéd rövid (maximum néhány másodperces) küzdelem után beszünteti a mozgást, majd elhárít.

Azokhoz a kutyákhoz, melyek látványosan megharapják a bundát, a segéd a végén még egyszer visszatér, úgy, hogy a bunda felső részét nem veszi fel teljesen, csak az egyik karját bújtatja bele.

Amikor a kutya megharapja a bundát, a segéd engedi azt leesni magáról, mintegy átengedve a kutyának. Azt tekintjük kívánatosnak, ha a kutya azonnal elereszti a bundát, amint nyilvánvalóvá válik, hogy az ember nincs benne, és egyből a segéd ellen fordul.

A kutya megközelítése, a kutya közeledése állattolerancia:

A gyakorlat két alapformája, az odavezetett háziállat és a karámban, vagy szabadon lehelyezett háziállathoz vezetett kuvasz.

a., A kutyát távolról megközelíti meg a felvezető a háziállattal, amely egy nagy, vagy a kutyával közel egyméretű állat felvonulását és ott tartózkodást jelenti. Nagyjából 5-6 méterre a kutyától megállnak, és passzív jelenléttel maradnak 2 percig minden kutyánál. Körbemenet, legelés, enyhe mozgás, de nem vágózás, vagy egyéb intenzív mozgással, mozgatással vannak jelen. Cél, hogy minden kutya terét megközelítsék, azt át ne lépjék, de határára érjenek.

Elvárás a kutyától az érdeklődő magatartás, a nyitottság és a magabiztosság. Nem kívánatos a félelem, az elhúzóadás, a kitámadás, a pánik menekülés, tagadó viselkedés. A passzív magatartás, magabiztos testtartással és metakommunikációval az elfogadott.

b., A kutyát távolról vezetjük fel az állatok irányában, amely egy nagy, vagy a kutyával közel egyméretű állatok környezetét és a köztük való tartózkodást jelenti. Nem lassan, de nem is gyorsan közeledünk. Sportos, ruganyos léptekkel, a gazda határozottan vezesse fel a kuvaszt. Engedjen lehetőséget a kutyának a terület megfigyelésére és a helyzet felmérésre. Ne engedje szabad pórázon, tartsa baloldala mellett a megszokott vezetési távolságban. (max 1 m) Nagyjából 5-6 méterre az állatoktól megállnak, és passzív jelenléttel maradnak 5-6 percig. Körbemenet, legelés, enyhe mozgás, de nem vágózás, vagy egyéb intenzív mozgással, mozgatással vannak jelen az állatok. Cél, hogy minden kutya a hatása alá kerüljön a helyzetnek és néhány percet eltöltsön abban. A gazda legyen nyugodt, kiegyensúlyozott. Dicsérje szóval a kutyát.

Elvárás a kutyától az érdeklődő magatartás, a nyitottság és a magabiztosság. Nem kívánatos a félelem, az elhúzóadás, a kitámadás, a pánik menekülés, tagadó viselkedés. A passzív magatartás, magabiztos testtartással és metakommunikációval az elfogadható.

A kutya megközelítése ostor-, lövésteszt:

A segéd a kutyát megközelíti, majd nagyjából 10 méterre a kutyától megáll, és kiáltással, de a kutyától elfordulva felhívja magára a kutya figyelmét. Majd 1x lő/csattant. Vár 20 másodpercet és egyenletes lépésekkel távozik. Kikerül a kutyák látóteréből.

Elvárás a kutyától az érdeklődő magatartás, a nyitottság és a magabiztosság. Nem kívánatos a félelem, az elhúzóds, a kitámadás, a pánik menekülés, tagadó viselkedés. A passzív magatartás, magabiztos testtartással és metakommunikációval az elfogadható, habár elenyészően ritka.

A kutya megközelítése feromon teszt:

A segéd a kutyát megközelíti, majd nagyjából 5 méterre a kutyától megáll, megvárja a figyelem ráterelődését, ha ez nem jön létre, akkor mozdulatokkal felhívja magára a kutya figyelmét. Majd a kezében tartott fogantyús/tálcás hordozóval, amelyben a szagminta nyitott edényben kapott elhelyezést, közelebb lép és figyeli a kuvasz reakcióját. Amikor a kutya terének külső határához beér, a kutya feje magasságába süllyeszti az edényt és megáll. Vár 20 másodpercet, pozícióját tartva lassan távolodni kezd. 4-5 lépés után megfordul, felegyenesedik és távozik egyenletes lépésekkel. Kikerül a kutyák látóteréből.

Elvárás a kutyától az érdeklődő magatartás, a nyitottság és a magabiztosság. Nem kívánatos a félelem, az elhúzóds, a kitámadás, a pánik menekülés, tagadó viselkedés. A passzív magatartás nem elfogadható.

Megfigyelés az értékeléskor

- A környezet figyelése, az események lereagálása

A jó őrző pásztorkutya élénken figyeli a környezetét, és lereagálja az ott történt változásokat és eseményeket (a segéd, a bíró és a videósok közeledése, és a többi kutya ugatása). Mivel a felálló tesztelők közeledése önmagában is láthatóan erős nyomás alá helyezi a kutyát, már a konkrét támadást megelőző viselkedése is rengeteg információt szolgáltat. Így például néhány kutya zavarodottan tekintget jobbra-balra, mások szünet nélkül (gyakran habzó szájjal) eszelősen ugatnak, a láncot rángatva minden irányba kitámadnak, míg a legjobbak figyelmeztetően, határozottan és kontrolláltan ugatnak, vagy csendben figyelve várják a segéd közeledését. Azonban ezek a viselkedések máshogyan hatnak gyakorlott és nyers kuvaszoktól. Gyakorta éppen ellenkező eredményt jelentenek. Egyes egyedek elkerülő viselkedésbe kezdenek, menekülnek már konkrét támadást megelőzően is. Az elkerülő viselkedés támadás alatt, főként a nyers kuvaszok esetében francia bundás segéd közeledésekor nem a menekülés, hanem az intelligencia jele, ami kifejezetten kívánatos. Mások előfordul ugyanakkor, hogy lapulva úgy tesznek, mintha ott sem lennének. Találkozhatunk olyannal is, hogy a láncot ellenkező irányba kifeszítve menekülnének. A HKE alternatív képességvizsgálaton nem csak a segéd közeledhet, hanem háziállatok is megjelennek, továbbá vad eredeti szaga és kifejezett hanghatások is arra hivatottak, hogy még többet és pontosabban tudjunk meg kutyáinkról. Ezek az elhúzóds, a passzív elfordulás, az erős stressz testpozíciói, reakciói nem kívánatosak. Míg a bátor kiállítás, az érdeklődés és a nyitottság a pozitívum.

- A közeledő segéddel, háziállattal, vadszaggal, hanghatásokkal szembeni konkrét reakció

Nem várjuk el feltétlenül, hogy a kutya mindenáron harapjon a segéd támadásakor! Mivel maga a szituáció és a használt bunda (a legdominánsabb kutyák szagával "felvértezve") olyan helyzetet teremt, ami a valóságban igen ritkán fordul elő ezért valószínű, hogy minden kutya az életben adódó estleges behatolás esetén bátrabban és határozottabban teljesítene, mint ezen a felmérésen. *A vizsgálat célja nem az, hogy megállapítsa, hogy egy kutya egy konkrét betörés esetén megállítja-e a behatolót, hanem az, hogy egy egységes rendszerben felmérje őket és relatív összehasonlítási alapot képezzen (magyarul, hogy egymáshoz képest melyik a jobb).* Ha az egyéni

képességekre, saját környezetében vagyunk kíváncsiak kuvaszunk esetében, akkor arra is van lehetőség. A HKE tenyészszemle bizottsága kérésre a lakóhelyen is elvégzi a felmérést.

A jó kutya habozás nélkül szembeszáll a segéddel, harapással vagy mély morgással, határozott ugatással próbálja megállítani. Nem kívánatos szélsőség a „fogásba ragadás”, amely nem pásztorkutyás tulajdonság akár felkészítésből, akár a természetéből fakad. Csak a zsákmányösztrönből dolgozó kutya fog ilyen módon, és csak a zsákmányosságra hajlamos kutya készíthető fel így! Márpedig a kifejezett zsákmányösztrön tipikusan nem pásztorkutyás tulajdonság. A valódi pásztorkutya tökéletesen tudatában van annak, hogy az emberrel és a ragadozókkal szembeni harc egy életveszélyes dolog, ezért a kutyát nem szabad nagy rendszerességgel ilyen helyzetbe kényszeríteni felkészítés címen, mert a döntő többségükben passzivitást (akár ilyen helyzetben tanúsított féltékenységet), egy kisebb részüknél kezelhetetlen agresszivitást eredményez.

A másik oldal, amikor a kutya elhárít, rosszabb esetben elmenekül a segéd elől. Elfogadható még azonban, ha a kutya a segédtől pár méteres távolságra ugat.

- A kutya metakommunikációja (test-, faroktartás, mozgás, hangmagasság változásai)

Azon túl, hogy a kutya megharapja-e a segédet, vagy csak bizonyos távolságból ugatja, rendkívül lényeges információt szolgáltat a kutya metakommunikációja. A jó kutya a támadás bevétele közben végig egyforma (lehetőleg mély) hangszínen ugat, hangja a segéd közvetlen közelségében sem vékonyodik el, testtartása domináns (nem lapul a földre), a farkát nem húzza be. Ezzel szemben az elvékonyodó hang, az ideges jobbra-balra tekintetés, az előre-hátra ugrálás, földre lapulás, fark-behúzás mind-mind a féltékenység jelei. **Az a kutya, amelyik ugyan nem harap, de a fent leírt pozitív reakciókat mutatva hátrálás nélkül áll a segéddel szemben, lényegesen jobb elbírálásban részesül, mint az imént felsorolt negatív jeleket produkáló, de esetleg harapós egyed. A cél a jó idegrendszerű, hétköznapiakban megbízható, határozott, bátor, de nem agresszív egyedek preferálása szemben az ideges, agresszióra hajlamos, kiszámíthatatlan, környezetére veszélyes egyedekkel szemben.**

- A távolodó segéddel szembeni reakció

A kiegyensúlyozott kutya a területét elhagyó segédet nem támadja tovább, nem üldözi, nem tartja vissza kitartott fogással, hanem engedi távozni. A közeledő segéd elől elhárító, de a távolodó segéd után kitámadó kutya – amely a valódi harcot nem vállalja be, de a menekülő után veti magát – az életben nem kívánatos „jellemről” tesz tanúbizonyságot. Ezek a kutyák jelentik a legnagyobb veszélyt a környezetükre.

Értékelés szempontjai, rövidített:

gyakorlat előtt:

figyelmesség, érdeklődés, aktivitás, passzivitás, féltékenység, nyáladás, feszültség, stressz, stresszkezelés, megnyilvánulások (kiegyensúlyozott – szélsőséges);

gyakorlat közben:

fenyegetettség felismerése – időbelisége, intenzitása;

hang – magassága, megváltozása, eltűnése, stabilitása, erőteljessége;

testtartás, pozíció – metakommunikáció, izomműködés, időbeliség, területtartó magatartás, faroktartás, hát;

harapás – nem kell harapjon (néha baj), fog-elenged, tartsa a területét harapva vagy harapás nélkül;

gyakorlat után:

A távozó, passzív segédet támadja, nem támadja. Meghárít, nem hátrál meg. Félve elhúzódik. Emelt hangon ugatja.

Az értékelés rendje:

A HKE által felkért bírő megállapítja a szabályzatban foglalt teljesítmény elváráshoz viszonyítva a felmutatott teljesítményt és 100 pont kiindulási értékből levon, avagy hozzáad.

A kiindulási érték, azaz érték, amely a kuvasztól alaphelyzetben elvárható, a fajta átlagos teljesítménye, illetve az legalábbis kellene legyen. Ennek mértéke 100 pont, amelyet a tanúsító oklevélen említve önmagában, majd per jellel jelölve a végső értéket jelöljük meg.

példa: Ostorteszt 100/99

A hozzáadás esetén a bíró úgy találja, hogy a kutya az alapvetően elvárható, átlagoltan elvárt teljesítményt meghaladta. Önálló döntéshozatalért további 5 pont, a hosszan kitartott bátor magatartásért 20 pont, az intelligens védekezésért 20 pont adható maximum.

A levonás esetén a bíró úgy találja, hogy a kutya aznapi teljesítménye nem érte el az átlagoltan elvárt értéket, de tartalmaz reakciója fontos elemeket, amelyeket a kutya sikerrel alkalmaz. Ennek mértéke és kombinációja egyedi, ezért a pontozás ugyan levonással jár, de ennek mértéke egy elem esetében maximálisan 5 pont, és kombinált tulajdonságok esetében 10 pont lehet.

A kizárás történhet azonosíthatatlanság, egészségügyi probléma miatt, felszerelés hiányában és alkalmatlansági okból.

- Azonosíthatatlan az a kutya, amely nem rendelkezik az azonosításhoz szükséges chippel és a gazda nem hozta magával az ehhez szükséges dokumentumokat, illetve bemutatta, de azok eredetisége kétes, az érvényessége lejárt. Az ilyen kutya vizsgára nem bocsájtható.
- A kutya megsérülése, rosszullete, egészségügyi alkalmatlansága esetén a teszt azonnal felfüggesztésre kerül és a kutya orvosi ellátásban részesül, amelyet a jelenlévő állatorvos végez el.
- A szükséges felszerelés a kuvasz kikötéséhez szükséges lánc és biztonsági karabiner, amit a jelentkezőnek hoznia kell magával. A kutya a gyakorlatok alatt méretben megfelelő, vastag, lehetőség szerint bőrnyakörvet viseljen. **Figyelem: fojtó lánc NEM használható!**

Példa, karabiner és lánc:

- Történhet alkalmatlanság okából, maikor egyértelműen a teszt megkezdése előtt a kutya olyan viselkedést tanúsít, amely kizárja a teszt megkezdését, önmagára veszélyes, vagy társaira veszélyt jelent.

A tesztek bármikor és bármely számban ismételhetők. A kuvaszok alternatív képességvizsgálatra engedhetőek a HKE ETSZ mindenkor érvényes Tenyésztési Tervében foglalt, a tenyészszelemlére engedhetőségi kortól. Az alternatív képességvizsgálati tesztek a tenyészszelemlé alkalmak napján és azoktól eltérő időpontban is megrendezhetőek. A teszteken minden résztvevő **SAJÁT FELELŐSSÉGÉRE** vesz részt. Minden, a kutya általi károkozásért a mindenkori tulajdonos tartozik felelősséggel. A teszt rendezvényre a kutya egészségügyi és azonosító iratait mindenki hozza magával ellenőrzés és azonosíthatóság miatt!

A teszt eredményeit oklevélben ismeri el a HKE. Az alternatív képességvizsgálati oklevél nem része a tenyésztetőséget igazoló dokumentációnak. A HKE és partnerszervezetei éves versenyeiben azonban elfogadott és pluszpontokkal érvényesül, illetve a tenyésztő szakmai fokozatai eléréséhez feltétel meghatározott számú egyed sikeres teszteredménye a fokozatokat leíró szakmai határozat alapján.